

Posudek oponenta

na diplomovou práci studentky Kateřiny Neubertové

„Probační dohled a jeho uplatnění v rámci alternativních trestů“

Zaměření diplomové práce a její základní koncepce

Předložená diplomová práce je zaměřena na stále ještě poměrně „mladé téma“, totiž probační dohled a jeho uplatnění v rámci soudního trestání. Jde o institut zavedený do právního řádu České republiky před nemnoha lety jako reakce na do té doby poměrně stereotypně uplatňovanou trestní politiku tradičními prostředky a vedoucí ke klesající efektivitě trestního řízení, zvyšování počtu odsouzených osob a s tím související vzrůstající přeplněnost věznic. Proto se autorka pustila do zkoumání jedné z důležitých institucí na tomto poli a její klíčové kompetence v soudním řízení.

Použité metody a způsob zpracování zvolené problematiky

Autorka zpracovala problematiku na základě analýzy rozhodujících právních předpisů, odborné literatury, tedy pramenů v podobě učebnic, komentářů, monografií, řady odborných statí, zpracovaných závěrů vědeckého výzkumu, převážně z oblasti domácí, ale částečně též zahraniční literatury a internetových zdrojů. Práci doplnila i o případovou studii a je zřejmé, že získané teoretické poznatky správně ověřovala i v praxi rozhovory a konzultacemi se zaměstnanci jednoho ze středisek Probační a mediační služby.

Zvolená systematika a obsah práce

Zvolená systematika práce je v souladu se schváleným zadáním a je správná. Po Úvodu, v němž vymezuje cíl práce a zvolené metody zpracování, je druhá kapitola s názvem Historický vývoj probace, pojem probace a probačního dohledu věnována vymezení základních pojmů a výkladu historického vývoje probace v širším světovém kontextu a v České republice. Třetí kapitola je nazvána Alternativní řešení trestních věcí. V ní se pojednává o nežádoucích vedlejších účincích masového ukládání nepodmíněných trestů odnětí svobody ve většině zemí a s tím spojeného hledání jiných modelů trestání či řešení trestních věcí (dekriminalizace, depenalizace a diverze). Zmiňuje se zde rovněž nový koncept tzv. restorativní justice stavící do popředí zájmu nikoliv jen pachatele trestného činu, ale též jeho oběť a širší společnost (komunitu). Od těchto spíše teoretických či doktrinárních úvah autorka přechází ve čtvrté kapitole nazvané Trestněprávní hlediska probačního dohledu k analýze platné právní úpravy. Nejprve vyjmenovává možnosti uplatnění dohledu v oblasti hmotného práva při podmíněném upuštění od potrestání s dohledem, podmíněném odsouzení

k trestu odnětí svobody s dohledem a podmíněným propuštěním. V další části této kapitoly se zabývá institutem dohledu v oblasti procesního práva a úpravou probace v zákonu o soudnictví ve věcech mládeže. Výkon a provádění probačního dohledu je obsahem páté kapitoly práce. Nejprve je popsána organizační struktura Probační a mediační služby, její personální zajištění, součinnost s jinými institucemi a posléze i postavení a vlastní činnost úředníků a asistentů této služby. V šesté kapitole jde o Kriminologické aspekty probačního dohledu. Po vcelku obecném vymezení role kriminologie a jejím základním dělení následuje zajímavá kazuistika spočívající v popisu konkrétního případu, který byl řešen v jednom středisku PMS. Sedmá kapitola diplomové práce se obrací do zahraničí. Popisuje systémy probace ve Spojených státech amerických, Anglii a Walesu a též v Německu. Závěr práce v osmé kapitole znovu zdůrazňuje roli a význam probace v právním řádu a zejména při uskutečňování trestní politiky, autorka připomíná, že v povědomí lidí není tento nový institut dostatečně přítomen a k jeho rozšíření by měla posloužit i tato práce. Následuje obvyklý přehled použitých pramenů, šest příloh, dva grafy a anglicky psané Resumé.

Hodnocení práce a náměty pro obhajobu

Práce je bezesporu způsobilá k obhajobě. Oceňuji, že autorka si jasně vytkla cíl i metodu a zpracovaného tématu se solidně zhostila. Je zřejmé, že o ně projevuje hlubší zájem, což se v práci projevilo mimo jiné i tím, že neustrnula na statickém popisu platné právní úpravy, ale zabývala se i historií, zahraničními systémy a zjištěné poznatky konfrontovala s praxí v konzultacích v jednom ze středisek Probační a mediační služby, kde získala i informace využitě v případové studii. Cenné je rovněž funkční zařazení grafů a příloh dokumentujících nedobrou situaci v počtech odsouzených osob v České republice. Určitým nedostatkem práce jsou obecné popisy v některých kapitolách. Jestliže je tématem práce probační dohled jakožto jedna ze zásadních kompetencí Probační a mediační služby, není jistě třeba podrobně popisovat vznik služby, její organizační strukturu, atd. Podobně má-li být pojednáno o kriminologických aspektech, je nadbytečné popisovat co to je kriminologie, jak je doktrinálně členěna. V rámci obhajoby by se měla autorka zamyslet nad příčinami negativního trendu zvyšování počtu odsouzených osob k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v České republice v současné době, a to ve srovnání s dobou před zhruba deseti lety, kdy vznikla a začala působit PMS a kdy naopak podíl nepodmíněných trestů tehdy zásadně poklesl.

V závislosti na průběhu obhajoby navrhuji předběžně známku velmi dobře až výborně.

V Plzni dne 13. května 2012

JUDr. Josef Baxa
oponent diplomové práce

